

Svenska Pommern

Tegelbyggnaden var platsen för Kammaren på Mühlen Str. På kartan 1650 (sid 3) till vänster mellan de nedre spetsvinklade bastionerna. Foto: Johan Engström

Sid. 3-5

i detta nummer

- Framtiden blir intressant • Svenska Pommern
- Tingstäde fästning - en ren underhållsangelägenhet
- Mary Seacole - en bortglömd sjukvårdspionjär
- SLFK konferens • Ungdomsverksamhet • Skolbygge i Mali
- Olle Lundbergh in memoriam • Inställd Jullunch

Framtiden blir intressant

Jag skrev i nr 2 om Cyberhot med mera som bland annat riktas mot Sverige framför allt från Ryssland. Det finns även andra aktörer som påverkar oss och andra länder. Det mest aktiva och med många olika intresseområden är Kina.

På det kinesiska kommunistpartiets nittonde partikongress 2017 fastslogs att Kina skulle återta en ledande roll i världen och att slutåret är 2049, det vill säga 100 år efter det att Mao kom till makten.

I Sverige ägs helt eller delvis ett antal större välskötta bolag av kinesiska företag eller kinesiska företag baserade i Hong Kong varav några är följande:

Filmstaden SF Bio ägs till 100 % av Dalian Wanda Group via ATC och Odeon Cinemas, *Nordic Papers* ägs till 100 % av Shanying International, News (med gamla Saabfabriken i Trollhättan) av Evergreen och Hong Kong baserade NMEH (National Medicaid Enterprise Hub).

Volvo PV ägs till 99 % av Geely medan *Volvo Lastvagnar* än så länge är svenskt utom 8 % som ägs av Geely. CGN (China General Nuclear Power Corporation) äger 75 % av North Pole medan Hong Kong baserade Hutchinson Whampoa äger 60 % av Tre. 37,5 % av *Arlanda Express* har SAFE – Ginko Tree som ägare emedan 30 % av Oatly ägs av China Resources. Tencent når upp till 9 % av Spotify.

Mer än 50 svenska företag är majoritetsägda av kinesiska företag och inte mindre än 1.000 bolag i Sverige kontrolleras av kinesiska medborgare.

Vad är målet och hur utvecklas det ökande ägandet?

Samtidigt är Kina restriktivt mot

vissa varor som tillverkas utomlands. Således är utländska datorer förbjudna i Kina.

År 2013 påbörjade Kina utvecklingen av "Den nya sidenvägen" för att landvägen kunna etablera fördjupade kontakter västerut. Vägar, järnvägar, hamnar och flygplatser bekostas av Kina vilket innebär ett beroende för länder där utbyggnad sker.

Kina investerar stort i många geografiska områden, men jag tar bara upp ett exempel i Afrika.

Afrika är Kinas största handelspartner och dess största långgivare. Frikostiga lån till fattiga länder som efter lånetidens utgång inte klarar av någon återbetalning. **Vad händer då?**

Ett exempel är järnvägen mellan Mombasa och Victoriasjön i Kenya som när den byggdes i början av 1900-talet finansierades av Storbritannien och var avgörande för den brittiska kolonialiseringen av Östafrika.

2017 invigdes en ny järnväg längs samma rutt, men nu finansierad av Kina.

Vad är syftet med denna järnväg? Bistå afrikanska länder? Knappast, utan kinesiska varor in i Afrika och mineraler av olika slag ut ur Afrika för vidare transport till Kina.

Kinas hamnar – Aten, Colombo m fl

Xiaomi mobiler (världens fjärde största mobiltillverkare efter Samsung, Apple och Hua Wei) och webbläsare Mi Browser Pro och Mint Browser har ertappats med att samla in privat data.

Hua wei – 5 G. **Vad blir det av detta?** Många är oroliga.

Tik Tok !? Förbudet i flera länder. Kina har numera en högteknologisk

vapenindustri och har bland annat byggt flera hangarfartyg, kärnvapenbestyckade ubåtar, moderna stridsflygplan och "annat smått och gott".

Kinesiskt industrispionage har naturligtvis bidragit till denna utveckling.

Att Kina och Ryssland inte alltid kommer överens hindrar emellertid inte att de har en gemensam "fiende", USA, men även till delar EU.

Nyligen genomförde Kina "ett antal aktioner" i Australien och störde ut vissa viktiga funktioner, till exempel statliga och kommunala stabsfunktioner.

Vi har också Kinas agerande i Hong Kong där man alltmer frångår principen "ett land – två system". Otaliga och stora demonstrationer bemöts av polisiär makt.

Vad kommer att hända med Taiwan, före detta Formosa?

Kina anger att 2049 kommer Taiwan att ha upphört som självständig stat.

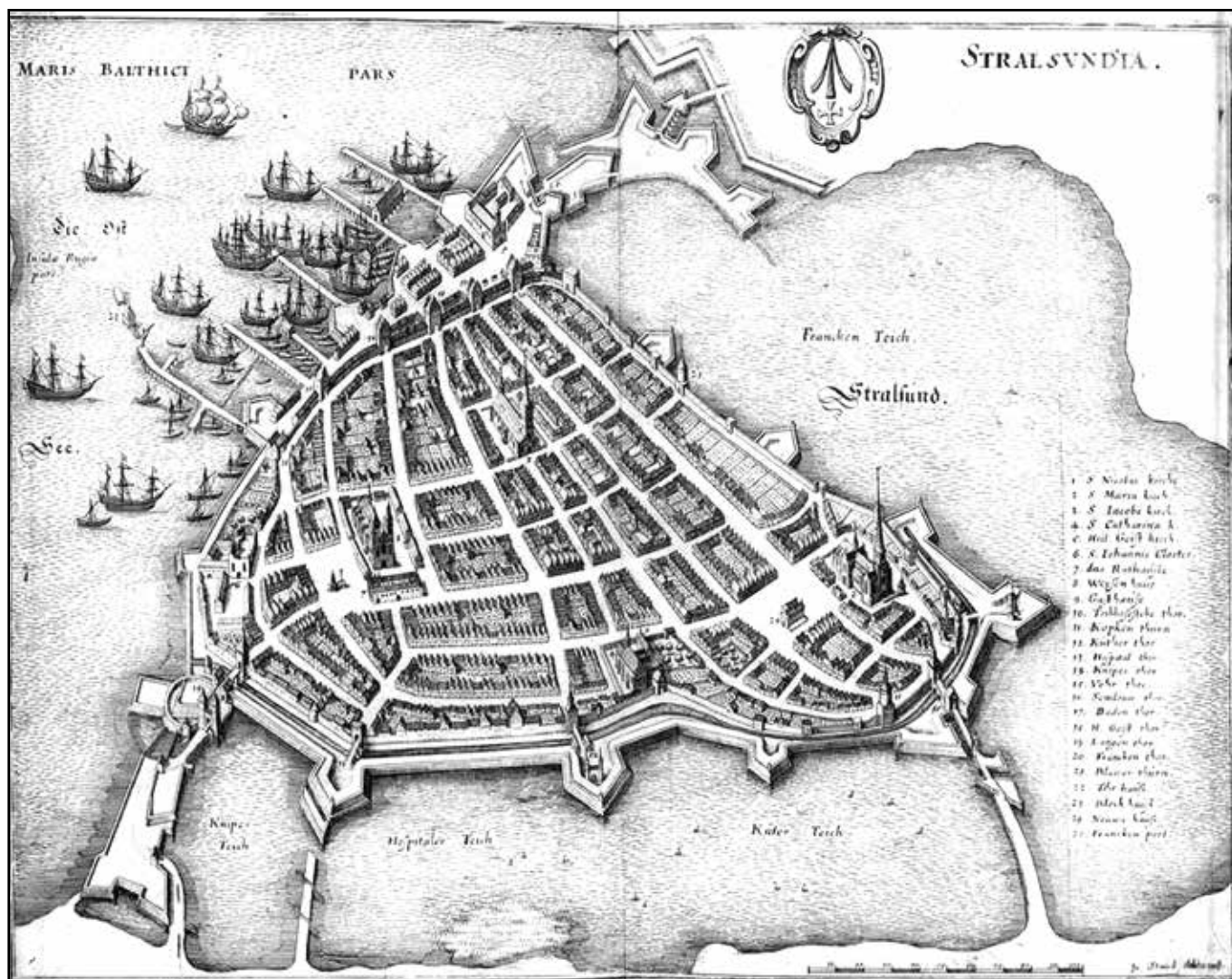
Vi måste vara uppmärksamma på vad som kommer att hända framöver och vidtaga de åtgärder som kan påverka oss negativt.

Framtiden blir intressant. ■

Nisse Bovin

Påminnelse

**Du har väl betalt
årsavgiften för
2020 ?**

Stralsund 1650. De öppna platserna till vänster och höger är Alter Markt och Neuer Markt.

Svenska Pommern

Westfaliska freden 1648 delades hertigdömet Pommern i två delar Vorpommern och Hinterpommern. Kurfursten av Brandenburg fick större delen av Hinterpommern och Sverige Vorpommern och en kustremsa av Hinterpommern vid Stettiner Haff, öarna Usedom och Wollin samt staden Stettin.

Sveriges regent pommersk hertig och tysk riksfurste

Den äldre svenska kungatiteln var Svea- Götes- och Vendes Konung. Med "Vendes" avses de västslaviska stammarnas land intill södra östersjukusten. I den svenske regentens frånvaro

styrdes Pommern av en generalguvernör med säte i Stettin fram till 1720 då Sverige förlorade allt land i Pommern söder om floden Peene. Generalguvernören fick då sitt residens i Stralsund. I riksmötet för "Das Heilige Römische Reich Deutscher Nation" i Regensburg representerades riksfursten, det vill säga svenske regenten, av en ständigt närvarande beskickning, "Ministerrat". Utbröt krig, som berörde hela Tyskromerska riket kunde kejsaren i Wien kräva militärt understöd från de svenska provinserna i Tyskland.

Hur Pommern styrdes

Fram till 1720 utvecklades en förvaltning av provinsen, som i stort kom att vara fram till 1815 då Pommern

avträdades till Preussen (f.d. Brandenburg). Från 1720 fastslogs förvaltningen enligt följande: Generalguvernören, som skulle vara svenskt riksråd, hade under sig en regering, "Die Königliche Landesregierung", i vilken ingick hovrättspresidenten i Greifswald, kanslern vid universitetet i Greifswald, en "Schlosshauptmann", intendenten över hertigens domäner och två regeringsråd. Ämbetsbyggnaden låg på Badenstrasse i Stralsund (se Trängbulletinen nr. 2-2020).

Kungl. Kammaren, som lydde direkt under Kammarkollegium och Statskontoret i Stockholm, hade hand om provinsens finanser. Inkomsterna bestod av diverse skatter, acciser och licenter. I det senare fallet punktskatter på varor

Stralsunds Alter Markt med Nikolaikirkan och Rathaus. Bakom kyrkan ligger Badenstrasse.

och sjötullen. Valutan i Pommern var "Reichsthaler Pommersches Courant" och vikt och mått var de gamla inhemska.

Pommern var ingen rik provins så ofta gick inte det hela ihop utan pengar fick skjutas till från Sverige. I kammaren talades svenska, något som inte gällde för övriga ämbetsverk i Pommern.

Ämbetsbyggnaden låg i en gammal klosterbyggnad på Mühlenstrass

i Stralsund. Intill låg Kungl. Posten (se karta Trångbulletinen nr 2-2020).

En pommersk riksdag med namn "Landtag" bestod av valda ombud från adeln, städerna och fram till 1698 kyrkan då den omorganiserades till ett konsistorium i Greifswald. Bönderna var livegna och helt uteslagna från "Landtag". En representant från varje av de sju pommerska "Amt" och de åtta städerna valdes. Till detta kom fem "Landrat", som utsågs av svenske regenten efter förslag av "Landtag". Adelns talman, "Erb-Landmarschall", alltid en von Putbus, var "Landtags" ordförande.

I slutet av svenska tiden hölls mötena på Badenstrasse i Stralsund mitt emot "Königliche Regierungsgebäude" (se Trångbulletinen nr. 2-2020).

Rättsväsendet

Rättsväsendet i de sju distrikten bestod av "Amtsgericht" för domänerna och "Patrimonialgericht" för adelns gods. I städerna fanns stadsrätter, för kyrkan konsistoriet i Greifswald. En högre

dömande instans var den gamla pommerska "Hofgericht" i Greifswald. En överdomstol för alla svenska provinser i Tyskland var Wismarska tribunalet i de mecklenburgska hertigarnas Fürstenhof i Wismar.

När staden förpantades 1803 överflyttades tribunalet till Stralsund sedan

Monument från Greifswalds universitets 400-årsjubileum 1856. De stående statyerna är till vänster den siste pommerske hertigen av dynastin Gryf Bogislaw XIV, t.h. Sveriges kung Fredrik I.

Svenska Pommern 1648- 1815. Det blåmarkerade området i söder förlorades till Preussen 1720.

Küter Tor, en av portarna i den medeltida stadsmuren i Stralsund.

till Greifswald. Alla dessa domstolar dömde efter tyska lagar. Endast militären löd under svensk lag, det vill säga svensk krigs rätt.

Kyrkan var ingen del av svenska kyrkan, den var reformert och leddes av en generalsuperintendent (biskop).

År 1781 beviljades religionsfrihet, det vill säga katoliker fick fritt utöva gudstjänst.

Staden Stralsund

Borgarna i staden delades in i tre klasser: Ett de stora köpmännen, ledarna i de tre handelskompanierna, bryggare och de rika krämarna, två skeppare, fabrikörer och krämare, tre hantverkare. Den första klassen var jämställd med adeln. Krämare i modernt språkbruk har en något nedsättande klang, men så var det inte i äldre tider. De har fått sitt namn från grekiskans "chrema", som betyder pengar och de var mycket självsäkra. I Nikolaikyrkan i Stralsund kan man läsa en inskrift vid deras bänkkvarter på plattyska: "Dat ken Kramer ist/da blief dabuten/oder ich sla em up den snuten"(den som inte är krämare/stanna utanför/eller jag klipper till honom på snuten).

Finis Pommeraniae

Napoleon vände upp och ner på Europa. År 1806 upplöstes "Das Heilige Römische Reich Deutscher Nation". Halva Tyskland var ockuperat av Napoleon och den habsburgske kejsaren

utropade sig som österrikisk kejsaren.

Gustav IV Adolf var i krig med Napoleon. Han såg sin chans att göra Pommern till en del av Sverige. En rad av reformer sattes på pränt. Livegenskapen avskaffades, ny representationsreform, svensk lag och kyrkoordning utarbetades. Del av "Landtag" sa ja men adeln sa nej och Napoleon ockuperade Pommern och alla reformer stannade på pappret.

Pommern återgick till Sverige 1810 efter förlusten av Finland och anslutningen till kontinentalblockaden av

Referenser

Asmus, Ivo (Red.), Unter der schwedischen Krone, Pommern nach dem Westfälischen Frieden, hrsg. Stiftung Pommersches Landesmuseum, Greifswald 1998.

Claëson, Sten (Red.), Kungl. Artilleriet, Svenska Artilleriet i Pommern 1720-1815, Militärhistoriska Förlaget, Stockholm 1997.

Sundberg, Ulf, Sveriges fred och stillestånd 1249-1814, Stockholm 1997.

Karta över Stralsund ca. 1900, Trängbulletinen 2-2020, omslagsbilden.

England i fredsbestämmelserna med Napoleon. 1812 ockuperade Napoleon på nytt Pommern. Sverige fuskade nämligen med kontinentalblockaden. 1813 lämnade franska trupper Pommern.

Karl Johan Bernadotte landsteg strax därefter med en svensk armé. År 1814 erbjöds Danmark Pommern mot Norge, men Danmark kunde inte betala krigsskulderna som ingick i erbjudandet. Pommern övergick då till Preussen. ■

Text och foto: Johan Engström
Kartor: Internet

Stralsunds vapen, svenska tiden. De tre "trattarna" är en pil på västslaviska "strel", som ingår i namnet Strelasund, idag Stralsund.

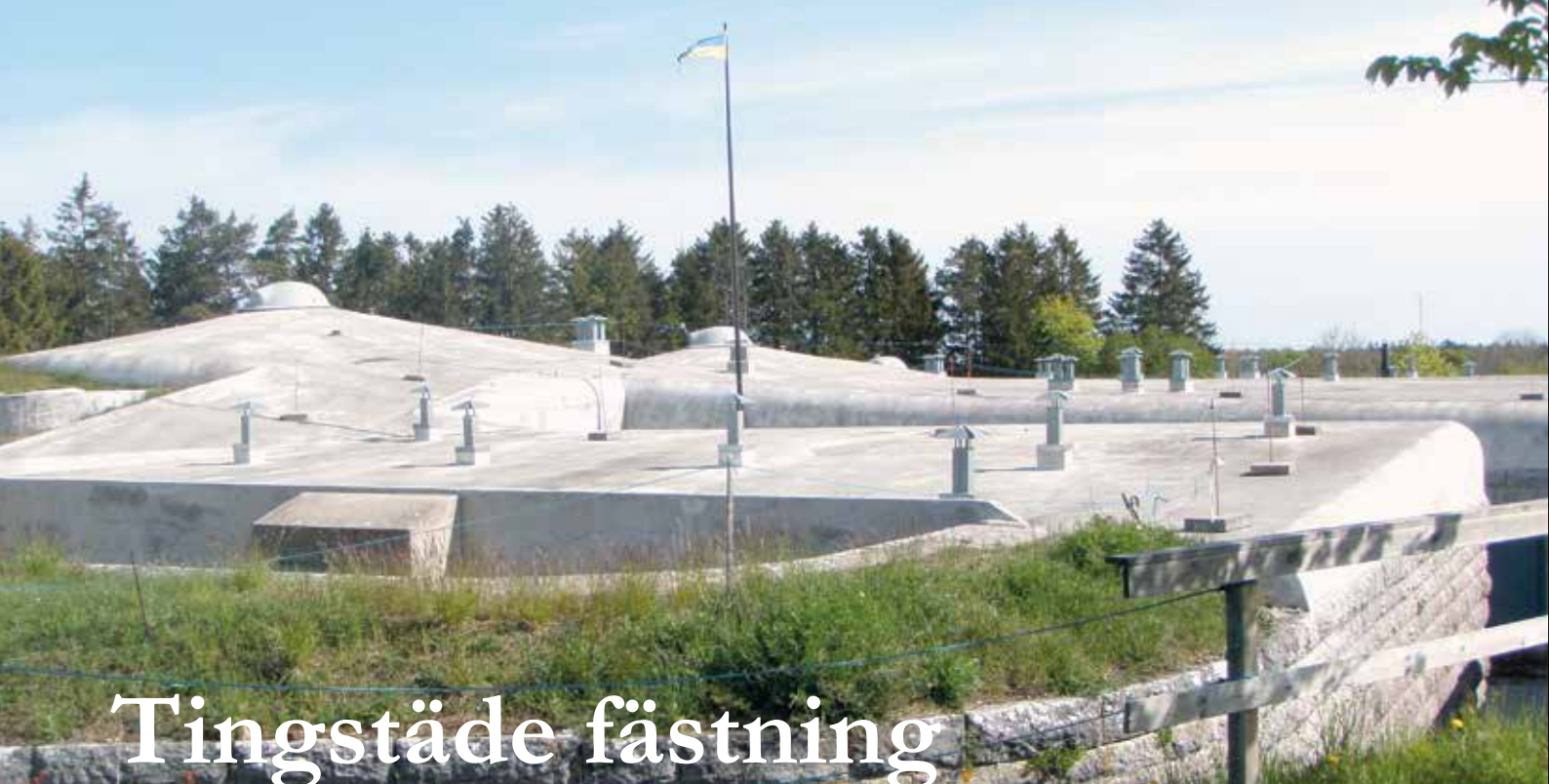

FOTO: AGNETA CEDERWALL

Tingstäde fästning

– En ren underhållsangelägenhet

Tingstäde fästning är en fästningsanläggning med artilleri- och infanteriskansar på Gotland. Huvudskansen ligger alldeles invid väg 148, halvvägs mellan Visby och Fårösund. På ena sidan av vägen ligger Tingstäde träsk med sitt välbesökta bad, bara ett stenkast från huvudskansen. En tunn trädridå längs vägen har i många år dolt fästningen från nyfikna blickar. Idag är trädridån avsevärt uttunnad, i akt och mening att göra skansen synlig för förbipasserande. Skansen har sedan många år förlorat sin militära betydelse och är numera ett museum väl värt ett besök vilket vår förening gjorde 2009.

Tingstäde fästning är kanske särskilt intressant för trängare, eftersom fästningens hela syfte var att skydda de militära förråden på Gotland. Förråden hade tidigare funnits i Visby och dess omedelbara närhet. När riksdagsmannen Gustav Björlin 1895 blev militärbefälhavare på Gotland påpekade han att en ensam fientlig kanonbåt från Visby hamn kunde beskjuta alla förråd och i praktiken förhindra en mobilisering.

En fästning i Tingstäde hade dock diskuterats länge innan dess. Redan 1885 hade Tingstäde föreslagits som förlägningsplats för Gotlands Nationalbeväring och 1888 fick prins Carl och löjtnant Axel Bergenzaun i uppdrag att utarbeta ett förslag till befästningar i Tingstäde. Deras förslag följdes av en serie turer som bland annat innefat-

tade ett besök på plats av kung Oscar, generalstabschefen Axel Rappe, chefen för fortifikationen Hampus Elliot och försvarsminister Hjalmar Palmstierna.

Efter riksdagsdebatt och statlig utredning på sedvanligt svenskt manner kunde riksdagen 1898 fatta beslut om flytt av mobiliseringsförråden och anslag medel för flyttning av förråd, för befästningsarbeten och inköp av mark. Året därpå stod järnvägen mellan Visby och Tingstäde klar och år 1900 fattade Kungl. Maj:t det formella beslutet om flytten.

Fästningen med fyra infanteriskansar och en artilleriskans med fyra 8,4 cm kanoner i pansarkupoler och ställningar för hotchkisskulsprutor m/1900 började byggas 1904 och stod i sina huvuddelar klar 1914. Arbetet slutfördes efter första världskrigets utbrott efter att riksdagen anslagit ytterligare medel. Budgeten hade naturligtvis redan sedan länge överskridits rejält.

Fästningen omfattade ett område med cirka sex kilometers omkrets som omgavs av taggtrådshinder. Förutom artilleriskansen, skans ett, bestod fästningen av fyra infanteriskansar, två enklare befästningar, så kallade mellanvärn, fem eldlednings- eller observationsvärn, tre skyddsrum, en kasematt och en krigstelefonväxel. Därutöver fanns ett stort antal förberedda skjutplatser för artilleriet. Hela fästningen hade plats för 5 000 man.

Skiss över fästningsområdet från en besöksfolder.
FOTO: ROBERT HULTMAN

Innanför fästningsparametern finns det gott om byggnader som vittnar om förrådsplatsens omfattning. Här finns den lägerplats som började uppföras 1903. Huvuddelen av lägerplatsen med förråd, garage med mera var slutförd 1918. Under 1930- och 1940-talen uppfördes ytterligare garage, skyddsrum och förråd.

Idag kan man besöka infanteriskansarna ett och två utan problem. Skans tre ligger vid Gotlands försvarsmuseums senaste utställning av kustartilleri och flyg längst väg 148 strax söder om Tingstäde.

Den fjärde infanteriskansen ligger i anslutning till en lantbruksgård. Ett av mellanvärnen, "Nordström" finns kvar

Ovanför ingången till skansen ser man en av kanonerna i sin pansarkupol. Till vänster och strax framför sticker skansens periskop upp.

FOTO: ROBERT HULTMAN

liksom några av eldlednings- och observationsvärnen.

Går man längs väg 148 strax söderut kan man i skogen alldeles intill vägen på östra sidan se flera av de förberedda skjutplatserna. Längst den lilla väg som går från 148:an till skans 2 kan man se ytterligare ett par skjutplatser.

Även om fästningen i allt väsentligt hade spelat ut sin roll vid andra världskrigets slut uppfördes så sent som 1986 ett läkemedels- och sjukvårdsmaterielförråd om dryga 2000 kvadratmeter i Tingstäde.

Den krigsluftbevakningscentral som upprättades 1940 i Tingstäde och var avsedd att i krig överta Visbycentralens uppgifter lades ned vid krigsslutet. År 1958 återkom luftbevakningsfunktionen till Tingstäde i och med att luftbevakningscentralen GI "Tigern" blev operativ som en del av STRIL 50. "Tigern" var verksam till STRIL 60:s införande då den lades ned.

Huvudnumret i Tingstäde fästning är naturligtvis skans ett, artilleriskansen. Skansen är öppen för besök under sommaren. Grupper kan få guidade visningar året runt. Hela platsen grävdes ut för hand och stenarna som

anläggningen är byggd av är handhuggen sten som hämtats från trakten.

Detta mastodontarbete utfördes huvudsakligen av värnpliktiga som inledningsvis marscherade till fästningsbygget i början av veckan och sedan tillbaka till Visby vid veckans slut.

Skansen är ungefär 100 x 100 meter och dess tak består flera meter tjock armerad betong. Över betongtaket reser sig pansarkupoler som väger drygt 20 ton vardera. De rymmer de fyra 8,4 cm kanonerna som avlossades första gången 1909 och sista gången 1952. Kanonerna finns kvar och kan ses på nära håll när man besöker skansen.

Skans ett har förläggingsplatser för 300 man, kök, livsmedelsförråd med bland annat saltningsskällare och ostförråd. Särskilt mycket utrymme är det inte fråga om. Vapenvård och personlig hygien fick skötas vid uppfällbara bänkar i skansens korridorer. Trots det användes den som förläggning för repförband ända in på 1970-talet.

I skansen har man bevarat eller återskapat flera miljöer, som kök, logement och maskincentral. Därtill har man samlat en mängd militär materiel. Där finns naturligtvis en utställning om själva skansen men också om luftbevakningsverksamheten samt en gedigen samling radioutrustning från såväl armén som marinen.

Ett tidningsklipp ur Gotland Allehanda från den 14 november 1990 hänger på en vägg i skansen. Under rubriken "Nu lämnar militären" förklarar överstelöjtnant Björn Swedborg för tidningen att försvaret inte längre har något direkt militärt behov av fästningen.

Hembyggsföreningens Per-Åke Wallin

Kassavalv där bland annat löner förvarades.

FOTO: AGNETA CEDERVALL

konstaterar att det ännu så länge är en helt intakt fästning och att det är så man vill ha den kvar. Så har det i stort sett också blivit.

Det är hembyggsföreningen som driver museiverksamheten och svarar för bemanningen under öppettiderna.

Tingstäde har förutom fästningsmuseet också ett försvarsmuseum med en intressant föremålssamling som omfattar såväl pansarfordon som artilleripjäser och helikoptrar.

Har man gjort resan till Tingstäde kan man mycket väl spendera en hel dag på sevärdheter i den lilla orten, Bulverket ej att förglömma, och kanske runda av med ett dopp i träsket. ■

Robert Hultman

Fästningskommendantens kontor som det möter besökare idag.

FOTO: ROBERT HULTMAN

Mary Seacole

- En bortglömd sjukvårdspionjär

I dag är nog Florence Nightingale, "Damen med lampan", känd av de flesta för sina insatser inom sjukvården under Krimkriget i mitten av 1800-talet. Medan hennes kollega, Mary Seacole, som när det begav sig, säkerligen var lika omtalad som miss Nightingale, i stort sett är bortglömd.

Mary Seacole föddes år 1805 på Jamaica, dotter till en skotsk löjtnant och en infödd, fri, färgad kvinna. Marys mor, som gick under smeknamnet "The Duchesse", var en av de lokalt kända "kloka gummorna" som kombinerade traditionell västindisk örtmedicin och kännedom om tropiska sjukdomar med erfarenheter från västafrikanska slavar och som ofta anlätades även av de rika plantageägarna på Jamaica. Deras sjukvård var på flera sätt överlägsen den som bedrevs av de europeiskt utbildade läkarna, inte minst beroende på bättre hygienrutiner och avsaknad av sådana direkt skadliga åtgärder som till exempel åderlåtning.

Modern drev ett hotell i Kingston, Blundell Hall, kombinerat med sina sjukvårdsinsatser och vidarebefordrade sina kunskaper inom båda dessa verksamhetsområden till sin dotter.

Juridiskt sett klassades Mary som "mulatt", vilket innebar begränsade politiska rättigheter. Hon var dock stolt över sitt afrikanska arv.

– Mitt skinn är kanske några grader brunare, något som visar mitt släktskap, och jag är stolt över det släktskapet, med de stackare som ni en gång förslavade och som i Amerika fortfarande hålls som ägodelar", kunde hon säga när hennes härkomst kom på tal.

År 1821 besökte Mary London för att hälsa på släktingar och hon kunde då notera att en kvinna i hennes sällskap, vars hy var betydligt mörkare än Marys, förföljdes och retades av barn var hon än gick. Ett år senare återvände Mary till London medförande ett lager av örter och andra västindiska produk-

ter som hon sålde med förtjänst. Att en kvinna reste ensam och gjorde affärer på detta sätt var vid den tiden mycket ovanligt.

Efter hemkomsten till Jamaica fortsatte Mary att hjälpa sin mor i hennes verksamheter. Hon blev också ibland kallad att hjälpa till på det militära sjukhuset i staden och kunde då studera hur de europeiska läkarna arbetade. Hon praktiserade också som barnmorska och i en tid då de förlösningar som sköttes av europeiska läkare resulterade i att en fjärdedel av barnen avled, kunde Mary skryta med att hon som barnmorska aldrig förlorat vare sig ett barn eller en mor.

1836 gifte sig Mary med en lokal handelsman, Edwin Horatio Hamilton Seacole, som enligt ryktet var illegitim son till Amiral Horatio Nelson och hans älskarinna Lady Hamilton och som blivit bortadopterad direkt efter födelsen till en lokal läkare. Några uppgifter som styrker att detta skulle vara sant finns dock inte.

1843-44 drabbades Mary av en serie olyckor. Blundell Hall brann ner, blev dock återuppbyggt, Edwin avled och strax efteråt även hennes mor.

Efter en period då hon lamslagits av sorg, övertog Mary verksamheten, både som hotellägare och sjuksköterska. Hon erhöll flera giftermålsanbud, men gifte aldrig om sig.

År 1850 drabbades Jamaica av en svår koleraepidemi, 32 000 personer avled och Mary arbetade ihärdigt med att hjälpa de sjuka. 1851 reste hon till Panama, där Edwins bror startat en hotellverksamhet vid en knutpunkt på den då starkt trafikerade led som ledde över panamanäset, bara för att finna att kolera strax efteråt nådde även dit. Ingen sjukvård fanns på plats. Mary slet hårt med att hjälpa de drabbade, de som hade pengar betalade, fattiga fick

Mary Seacole med medaljen The Jamaican Order of Merit.

hjälp kostnadsfritt. Till slut smittades även Mary, som dock överlevde.

Krimkriget bröt ut 1853. När nyheten nådde Mary, reste hon genast till London och anmälde sig som frivillig till den sjuksköterskekår som Florence Nightingale organiserat, bara för att finna att hon inte var välkommen. Hon försökte på många andra sätt att få hjälp av både myndigheter och frivilligorganisationer för att ta sig till Krim, men utan resultat. Även om hon själv i sina memoarer förnekar det, ligger det nog nära till hands att både rasism och socialt snobberi låg bakom.

I samarbete med en bekant från Västindien, Thomas Day, lyckades Mary skaffa ett lager av förnödenheter och på egen bekostnad ta sig till Istanbul. Där träffade hon Florence Nightingale, som mycket vänligt tog emot henne, erbjöd övernattning, men ville inte låta sina sjuksköterskor fraternisera med henne.

Mary fortsatte till det brittiska brohuvudet på Krim, Balaklava, där hon längs vägen fram till fronten lyckades bygga ett vårdshus/hotell, British Hotel, av vrakrester, packlärar och delar av raserade hus i omgivningen.

British Hotel blev en succé, där kunde uttröttade och lätt sårade och sjuka vila upp sig, få vällagad mat och

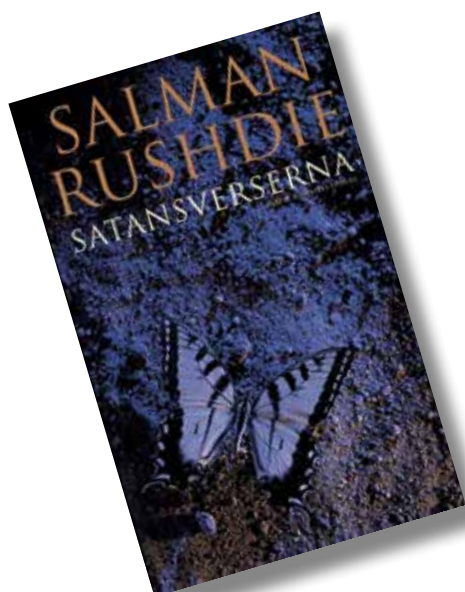
Alex Sayer

Blundell Hotel, Kingston

hämta nya krafter. En av de första gästerna var den franske kocken Alexis Soyer (se Trängbuletten 2/2020), som uttalade sig mycket positivt om Mary Seacole.

Mary drev inte bara sitt hotell, hon gav sig även regelbundet ut till fronten, där hon tog hand om sårade och sjuka, ibland under direkt fientlig eld och även försåg dem med olika förnödenheter. Hon hjälpte även de sårade och sjuka i Balaklava som väntade på transport till Florence Nightingales sjukhus i Istanbul, fyra dagsresor bort. Bland soldaterna blev hon allmänt känd som "Mamma Seacole".

När freden kom 1856 försvann soldaterna och Mary blev sittande med ett lager av förnödenheter, men inga kunder. Hon tvingades sälja till återvändande civila ryssar med stor förlust och när hon återkom till London var hon utarbetad och utfattig. Alla hade inte glömt henne, många både meniga och officerare samlade in pengar, ordnade stödgalor med mera och räddade henne från personlig konkurs. Hon skrev också sina memoarer, de första memoarer på engelska som skrivits av en färgad kvinna. De fick ett bra motagande och anses även idag klart läsvärda.

Efter sin död, hon avled 1881, blev Mary Seacole i stor utsträckning bortglömd. Anhängare av Florence Nightingale lyckades kraftigt tona ner hennes insatser på sjukvårdsområdet under Krimkriget och i stor utsträckning framställa henne som enbart en marketenterska som dessutom drev ett illa beryktat "hus", känt för fylleri och osedligt leverne. På senare år har dock Mary Seacole fått upprättelse bland annat av Salman Rushdie, som i sin bok *Satansverserna* skriver om den dolda rasismen i 1800-talets England.

"Se, där är Mary Seacole, hon som gjorde lika mycket under Krimkriget som en viss lampbärande lady, men eftersom hon är mörkhyad, ser vi

henne inte, bländade av Florences vaxljus".

Flera sjukhusbyggnader, vårdavdelningar och liknande, både på Jamaica och i Storbritannien har uppkallats efter henne. 1991 tilldelades hon postumt *The Jamaican Order of Merit*, hon har även porträtterats på ett frimärke och sedan 2016 står hon staty framför S:t Thomas Hospital i London. ■

Text: Göran Holmström

Foto: Internet

Statyn utanför S:t Thomas Hospital i London.

SLFK konferens på Skeviks Gård i

Fredagen 08-21 samlades tio funktionärer ur SLFK styrelse för en planeringskonferens på Skeviks Gård i Nacka. Grupperingen i konferenslokalen var "Coronaanpassad" det vill säga utspridd.

Förutom undertecknad som representerade Träng deltog ytterligare två av våra medlemmar, Erik Zetterström

som är kassörer i SLFK och Ulf Engström som representerade regionen (för detta landstinget).

Konferensen leddes av ordföranden Ina Ununger på ett bra sätt och utmärkt moderator var före detta rikslottachefen Anette Rihagen.

Under fredagen ägnades en stor del åt hur en styrelse kan/bör se ut och

hur den skall fås att arbeta optimalt. Många goda tips och idéer framkom vilket föranledde mig att efter hemkomst sammanställa en skrivelse med frågor och önskemål om förslag hur Trängs styrelse bör vara sammansatt och arbeta. Sändes via mail till föreningens funktionärer.

Som vanligt fick jag svar med förslag och synpunkter av de flesta, dock ej alla.

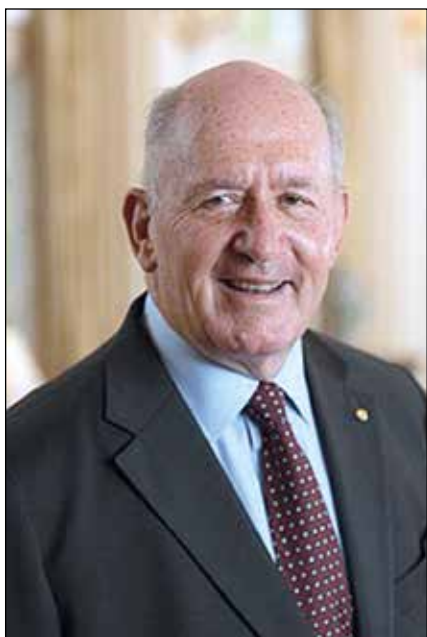
På lördagsmorgonen väcktes vi av ett rejält åskväder och regn men dessbättre upphörde ovädret innan vi började arbeta.

Arbetet under lördagen ägnades till stor del åt kommunikation och jag fann att Träng till en hygglig del lever upp till målet att ge våra medlemmar nödvändig information. Hemsidan uppdateras regelbundet och borde läsas av fler medlemmar. Trängbuletinen utkommer med fyra nummer per år och utsänds till alla medlemmar.

Som ordförande sänder jag då och då ut information till våra funktionärer. ■

Text: Nisse Bovin
Foto: Internet

Ungdomsverksamhet

Generalmajor Peter Cosgrove • foto: internet

FOTO: INTERNET

Militär ungdomsverksamhet, speciellt när det blir fråga om att hantera skjutvapen, ifrågasätts ibland från olika håll. Sverige är inte unikt på den punkten, även i andra länder dyker frågan upp då och då. Ett exempel på detta är den intervju som en kvinnlig reporter på ABC Radio i Australien gjorde med generalmajor Peter Cosgrove med anledning av att han inbjudit en samling scouter att besöka ett regemente under några dagar. Intervjun genomfördes i direktsändning.

– General, vad är det dessa unga pojkar ska få lära sig när de besöker er?

– Vi skall lära dem klättra i berg, paddla kanot, skjuta med pilbåge och även gevärsskytte.

– Skjuta med gevär! Det är väl ganska oansvarigt, eller hur?

– Det tycker jag inte. Vi kommer att hålla ögonen på dem mycket noga när de är uppe på skjutvallen.

– Men nog är det väl en riktigt farlig aktivitet att lära ut till unga pojkar?

– Varför det? Vi kommer att lära dem ordentlig vapendisciplin innan de ens får röra vid ett gevär.

– Men ni kommer ju att utbilda dem så att de är kapabla att bli mördare!

– Men snälla fröken, ni är ju kapabel att bli prostituerad, men det tänker ni väl inte bli, eller?

– Därefter bröt sändningen i 46 sekunder och när den återupptogs var intervjun slut. ■

Intervjun översatt från Internet av
Göran Holmström

Skolbygge i Mali

Under jullunchen 2019 höll vår hedersgäst, brigadgeneralen Stefan Andersson, ett mycket intressant och gripande föredrag avseende sin tid i Mali där han under 16 månader var chef och ansvarig för ett område lika stort som Sverige.

Förutom redogörelse för det

militära läget berättade Stefan mycket inlevelsefullt om ett projekt som han var och fortfarande är djupt engagerad i nämligen ett skolbygge i Timbuktu.

Nu pågår bygget och två tegelhus uppförs i stället för de tält som fanns tidigare och som brändes ner. Skolan ska ta emot både pojkar och flickor.

Teglet tillverkas lokalt och i anslutning till byggnaderna.

Träng bidrog med ett mindre men uppskattat bidrag. ■

Underlaget från Stefan Andersson
Nisse Bovin

Olle Lundbergh in memoriam

En av föreningens verkliga veteraner, vår förre sekreterare Olle Lundbergh har avlidit några månader innan sin 87-årsdag. Olle var under många år en drivande kraft i styrelsen och var den som höll reda på det mesta av verksamheten. Han var också alltid redo att dela med sig av sina kunskaper och erfarenheter av allt inom föreningen i allmänhet och styrelsearbetet i synnerhet, speciellt till oss yngre och nya medlemmar. När jag adjungerades till styrelsen som biträdande sekreterare kändes det alltid tryggt att ha Olle att fråga om i stort sett vad som helst som gällde föreningen och när jag så småningom efterträdde honom som styrelsens sekreterare var det i den trygga förvisningen att om jag fortsatte i Olles hjulspår så kunde jag inte hamna alltför fel. Säkerligen är det också många av våra äldre medlemmar som kommer ihåg och har goda minnen av en av föreningens verkliga stöttelelare. ■

Göran Holmström

FOTO: AGNETA CEDERVALL

Returadress
TRÄNGBULLETTINEN
Stockholms Trängbälsförening
c/o Göran Holmström
Sten Stures väg 1
131 47 NACKA

B PP Sverige, Port Payé

FOTO: AGNETA CEDERVALL

Årets Jullunch inställd

Vi har alla upplevt den pandemi som har hållit oss i ett fast grepp under året. Vad man ser blir det ingen ljusning under resten av året. Därför har styrelsen bestämt att vi tyvärr får bryta den långa traditionen med våra julluncher för i år. Vi beklagar att vi inte kan genomföra den men hoppas och önskar att vi nästa år kan ta upp traditionen igen.

Därför kommer vi att flytta manusstopp för nr 4 av Trängbuletinen. Den har alltid kommit från tryckpressarna omkring 9 november. Nu skjuter vi på manusstopp till den 20 november.

Detta gör att vi hoppas på lite bidrag från er alla läsare så att vi får ett trevligt julnummer.

Trängbuletinen

är Stockholms Trängbälsförenings medlemstidning som kommer ut med fyra nummer per år.

Ansvarig utgivare: Nils Bovin
nisse.bovin@comhem.se

Redaktör: Agneta Cedervall
ideoform@outlook.com

I redaktionen ingår: Stig Cedervall,
Ewa Ekström och Göran Holmström

Grafisk formgivning och produktion:
Idé & Form 1942 HB

Tryck: Normy Stockholm AB

Bidrag till tidningen, skickas till ideoform@outlook.com

Redaktören återsänder material om så önskas. Redaktören förbehåller sig rätten att ändra i texter och beskära bilder.

Stockholms Trängbälsförening informerar sina medlemmar genom hemsida och brev. Du når oss på www.forsvarsutbildarna.se/sthlmtrang eller sthlmtrang@forsvarsutbildarna.se

Nya medlemmar kontakta medlem.sthlmtrang@forsvarsutbildarna.se

Har du andra frågor angående Trängbälsföreningen skicka då e-post till info.sthlmtrang@forsvarsutbildarna.se

Föreningens PlusGirokonto
25 27 28-1

Trängbuletinen ligger alltid också på vår hemsida. Tipsa vänner om de är intresserade av vår förening att ladda ner tidningen.

Intressanta hemsidor

www.folkochforsvar.se • www.aff.a.se
www.slfk.se • www.hemvarnet.se
• www.fhs.se • www.ftk.nu

**Manusstopp för
Trängbuletinen
nr 4
den 20 november**